

18.02.2014

Sotep/15

15

**Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto valtuustoaloitteesta
koskien selvityksen tekemisestä palliatiivisen ja saattohoidon
yksikön lisätarpeesta**

HEL 2013-015157 T 00 00 03

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättäneen antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

”HYKS-alueen saattohoitotyöryhmä on kuvannut vuonna 2011 saattohoitopotilaan hoitopolun, jossa on sovittu muun muassa se, missä saattohoitopotilaita hoidetaan. Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa toteutetaan HYKS-alueen ja sosiaali- ja terveystieteiden suositusten sekä terveydenhuoltolain mukaista kolmiportaista palvelujärjestelmää. Mallin mukaan perustason (taso A) saattohoitoa toteuttavat kaikki terveydenhuollon yksiköt, sosiaalitoimeen kuuluvat hoito- ja hoivayksiköt sekä kotihoito. Tason B alueelliset saattohoitoyksiköt muodostuvat kotisairaaloista ja näiden tukiosastoista sekä saattohoitoon erikoistuneista sairaalaosastoista. Nämä yksiköt toteuttavat saattohoitoa ja toimivat alueellisina konsulttivina yksiköinä sekä vastaavat alueensa koulutuksesta. Tason C muodostavat yliopistosairaaloitten palliatiiviset yksiköt ja saattohoitokodit. Nämä vastaavat vaativan tason hoidosta, koulutuksesta, opetuksesta ja alan tutkimuksesta.

Saattohoitotyöryhmä toimii nykyään ohjausryhmänä, joka muun muassa järjestää koulutusta alueen toimijoille, seuraa saattohoidon tilannetta eri kunnissa ja tekee tutkimusta saattohoidosta. Ohjausryhmässä on edustus myös Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksesta.

Helsingin kaupungin perusterveydenhuollon saattohoitopaikkojen tarpeesta tehtiin selvitys syksyllä 2012. Selvityksessä todettiin, että HYKS-alueella toteutettavan hoitomallin mukaan syöpäpotilaiden saattohoitopaikkojen tarve on 21–30 sairaansijaa. Terveyslautakunnan päätöksellä 14.12.2012 perustettiin Suursuon sairaalaan 25-paikkainen saattohoito-osasto, joka aloitti toimintansa 1.1.2013.

Kaikissa muissakin kaupunginsairaalan yksiköissä tarjotaan palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa. Sekä sairaaloissa että palvelualueiden lääkäripalveluissa on lääkäreitä, joilla on palliatiivisen lääketieteen erityispätevyys, ja hoitohenkilökuntaa, joka on koulutautunut palliatiiviseen hoitoon ja saattohoitoon. Palliatiivinen

hoito tarkoittaa parantumattomasti sairaan aktiivista kokonaisvaltaista hoitoa siinä vaiheessa, kun parantavan hoidon mahdollisuuksia ei enää ole. Palliatiivisen hoidon loppuvaihe on saattohoito.

Palliatiivista hoitoa tarvitaan paitsi syöpäpotilaille, myös esimerkiksi sydämen vajaatoimintaa, munuaisten vajaatoimintaa, maksan vajaatoimintaa, keuhkohtaumatautia tai neurologisia sairauksia (kuten muistisairaus, ALS tai MS) sairastaville potilaille. Esimerkiksi muistisairaista vain pieni osa tarvitsee erikoistunutta saattohoitoa. Kaikkien suositusten mukaisesti pitkälle edennyttä muistisairautta sairastavan potilaan saattohoito tulisi pääsääntöisesti järjestää potilasta hoitavassa yksikössä, joihin tulisi viedä saattohoidon osaamista.

Kotisairaala saattohoitaa yli 200 potilasta vuodessa ja osallistuu myös ympärivuorokautisessa hoivassa asuvien vaativampien saattohoitopotilaiden hoitoon. Kotisairaala on taattu tarpeen vaatiessa minä vuorokauden aikana tahansa nopea pääsy suoraan kaupunginsairaalan osastolle, ja tarvittaessa saattohoito-osastolle. Kotisairaalan tuki hoitoyksiköihin ja hoitohenkilökunnan kouluttautuminen kuolevan ihmisen kohtaamiseen ja saattohoitoon mahdollistavat sen, että potilaat voivat viettää viimeiset hetkensä tutussa ympäristössä.

Palvelualueiden lääkäripalveluiden omat lääkärit keskittyvät 1.5.2014 alkaen Helsingin kaupungin omien ympärivuorokautisten hoivayksiköiden lääkäriyöhön. Siten heillä on entistä paremmat mahdollisuudet hoitaa hoivayksiköissä asuvien asukkaiden saattohoitoa paikanpäällä, tarvittaessa kotisairaalan tuella. Henkilökunta näissä yksiköissä on sitoutunut hoitamiseen elämän loppuun saakka ja heidän koulutustarpeitaan on tuettu. Palvelualueiden lääkäripalvelujen lääkärit tuntevat Helsingin kaupungin kaikki saattohoitomahdollisuudet ja pystyvät hyödyntämään niitä potilaan tarpeiden mukaisesti.

Syksyllä 2012 tehty selvitys saattohoitopaikkojen tarpeesta antaa tietoa saattohoidon kehittämiselle ja tulevien tarpeiden arvioinnille tulevaisuudessa. Tällä hetkellä ei ole tarvetta toisen saattohoito-osaston perustamiseen, mutta tilannetta seurataan. Vuoden toiminnassa ollut saattohoito-osasto, kotisairaala ja palvelualueiden lääkäripalvelut kehittävät saattohoitopotilaiden hoitoprosessia sosiaali- ja terveystieteiden yhteistyössä HYKS-alueen muiden toimijoiden kanssa, jotta jokaisen oikeus arvokkaaseen ja hyvään kuolemaan toteutuisi.

Terveysvaikutusten arviointi

Postiosoite

PL 6000
00099 Helsingin kaupunki
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F11880001200052430

Alv.nro

F102012566

Saattohoidon tavoitteena on hoitaa potilasta niin, että hänen jäljellä olevan elämänsä laatu on mahdollisimman hyvää, ilman kipuja ja muita oireita. Potilaan ja hänen läheistensä valmistaminen lähestyvään kuolemaan ja myös läheisten huomioiminen ja tukeminen on tärkeää. Potilaan ja hänen läheistensä ahdistusta vähentää tunne siitä, että häntä kuunnellaan ja hänen toiveensa otetaan huomioon."

Esittelijä

Valtuutettu Seija Muurinen ja 14 muuta valtuutettua ovat tehneet 27.11.2013 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Helsingissä on tavoitteena vähentää kaupunginsairaalan paikkoja ja suunnata resursseja kotihoitoon ja palveluasumiseen. Tämä on oikea suunta, sillä iäkkäiden ihmisten ympärivuorokautinen hoito on inhimillisintä järjestää akuuttitilanteiden jälkeen palvelutaloissa, jotka ovat Helsingissä hyvin resursoituja. On kuitenkin tilanteita, joissa palveluasuminen ei sovellu vaativaa sairaanhoidollista tai lääketieteellistä hoitoa tarvitseville asiakkaille. Palliatiivisessa hoidossa tai saattohoitovaiheessa olevat henkilöt tarvitsevat hoitoa erityisosaamista tarjoavassa saattohoitoyksikössä.

Helsingissä on tällä hetkellä yksi 25-paikkainen palliatiivisen ja saattohoidon yksikkö Suursuon sairaalassa. On kuitenkin odotettavissa, että väestön vanhetessa syöpä- ja muiden vakavien sairauksien määrä kasvaa. Siksi olisi hyvä arvioida, tarvitaanko Helsinkiin jatkossa toinen palliatiivisen ja saattohoidon yksikkö. On tärkeää, että vaikeaa sairautta sairastaville helsinkiläisille taataan ammattitaitoinen hoito erikoistuneen henkilöstön toimesta, eikä heitä jätetä ilman asianmukaista tukea elämän viimeisinä hetkinä.

Esitämmekin, että Helsingissä selvitetään:

onko Helsinkiin (Suursuolle) tarpeen perustaa toinen palliatiivisen ja saattohoidon yksikkö ja samalla keskittää yhteen kaupunginsairaalaan tämän alan osaamiskeskus."

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Juha Jolkkonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 52482
juha.jolkkonen(a)hel.fi
Kristina Backlund, kaupunginsairaalan johtajalääkäri, puhelin: 050 3666781
kristina.backlund(a)hel.fi